

Ордер на надання правової допомоги: нюанси воєнного стану

№33, 25 серпня 2022

Костянтин Медведєв ,
адвокат
EVERLEGAL

Головна стаття

Підвищення кваліфікації адвокатів під час війни

Компетентна думка

Категорії справ, з якими працюють адвокати в умовах воєнного стану
Яких змін потребує Закон України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність"
Особливості досудового розслідування в умовах воєнного стану: про що варто знати?

Для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура. Лише адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення. Законом може бути визначено винятки щодо представництва в суді у трудових спорах, спорах щодо захисту соціальних прав, щодо виборів і референдумів, у малозначних спорах, а також стосовно представництва малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена (ч. ч. 3, 4 ст. 131² Конституції України).

Для посвідчення повноважень адвоката широко використовують ордер на надання правничої (правової) допомоги (далі також – ордер).

Ордер – письмовий документ, що у випадках, установлених Законом "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" та іншими законами України, посвідчує повноваження адвоката на надання правової допомоги. Ордер видає адвокат, адвокатське бюро або адвокатське об'єднання, і він повинен містити підпис адвоката. Типову форму ордера затверджує Рада адвокатів України (ч. 2 ст. 26 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність").

Ордер, установленої форми, є обов'язковим для прийняття всіма органами, установами, організаціями на підтвердження правомочності адвоката на вчинення дій, передбачених ст. 20 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" (п. 5 Положення про ордер на надання правничої

(правової) допомоги, затвердженого рішенням Ради адвокатів України від 12.04.2019 р. № 41, далі також – Положення про ордер).

Бланки ордерів згідно із затвердженою типовою формою генеруються у відповідному розділі Особистого кабінету адвоката на офіційному вебсайті Національної асоціації адвокатів України.

Відповідно до п. 8 Положення про ордер адвокати, адвокатські об'єднання або адвокатські бюро ініціюють генерування ордерів відповідно від адвокатів, які здійснюють адвокатську діяльність індивідуально, керівників (уповноважених осіб) адвокатського об'єднання, адвокатського бюро через офіційний вебсайт НААУ, у раді адвокатів регіону або як виняток – у передбачених Радою адвокатів України випадках безпосередньо в Національній асоціації адвокатів України.

Водночас Типова форма ордера, виготовлена друкарським способом на замовлення ради адвокатів регіону відповідно до Положення про ордер на надання правової допомоги та порядок ведення реєстру ордерів, затвердженого рішенням Ради адвокатів України від 17.12.2012 р. № 36, із змінами та доповненнями, після 01 січня 2022 р. діє до закінчення повноважень адвоката в конкретній справі (провадженні) (п. 5 рішення Ради адвокатів України від 12.04.2019 р. № 41).

У п. 10 Положення про ордер було зазначено, що ордер, який видає адвокатське бюро або адвокатське об'єднання, обов'язково має містити підпис адвоката, який надає правничу (правову) допомогу на підставі цього ордера, і підпис керівника адвокатського бюро, адвокатського об'єднання та бути скріплений печаткою юридичної особи.

Отже, для оформлення ордера в будь-якому разі необхідно було залучити:

- 1) адвоката, який надає правничу (правову) допомогу,
- 2) керівника адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, які також мають поставити підпис і скріпити його печаткою юридичної особи. Зазвичай у разі, якщо одна особа уособлювала всіх названих суб'єктів, питань ставало менше, проте це не завжди так відбувалося.

Натомість із початку повномасштабного вторгнення російської федерації до України змінилося життя всієї країни, зокрема зазнали змін і відносини, пов'язані з наданням правничої допомоги.

Через військову агресію російської федерації проти України Президент України Указом "Про введення воєнного стану в Україні" від 24.02.2022 р. № 64/2022 увів в Україні воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 р. строком на 30 діб. Цей Указ Президента затверджено Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24.02.2022 р. Згодом воєнний стан неодноразово продовжували

указами Президента України від 14.03.2022 р. № 133/2022, від 18.04.2022 р. № 259/2022, від 17.05.2022 р. № 341/2022, від 12.08.2022 р. № 573, які затверджені законами України.

Реальність унесла корективи, і виконання всіх наведених вище формальних вимог, висунутих до підписання ордера, і скріплення відповідного підпису печаткою опинилося під загрозою. Причинами могли стати непередбачуваний від'їзд окремих із цих осіб в іншу місцевість із будь-яких причин і, відповідно, ускладнення в оформленні ордерів. Зазначене, очевидно, має наслідком загрозу належного оформлення документів для представництва адвокатами своїх клієнтів, що ставило під загрозу можливість отримання громадянами правничої (правової) допомоги.

Для розв'язання цієї проблеми Рада адвокатів України 29.04.2022 ухвалила рішення № 45 "Про внесення змін до Положення про ордер на надання правничої (правової) допомоги", яким доповнила:

– п. 10 Положення про ордер новим абзацом такого змісту: *"Під час дії воєнного стану на території України дозволяється видача адвокатським бюро / адвокатським об'єднанням ордера без скріплення його печаткою юридичної особи та без підпису керівника адвокатського об'єднання, адвокатського бюро. Правовідносини між адвокатом, який надає правничу (правову) допомогу на підставі цього ордера та адвокатським об'єднанням, адвокатським бюро врегульовуються внутрішніми документами цих організаційно-правових форм здійснення адвокатської діяльності";*

– пп. 12.12 п. 12 Положення про ордер – абзацом такого змісту: *"Під час дії воєнного стану на території України, реквізити, передбачені цим підпунктом, можуть оформлятися у відповідності до п. 10 цього Положення".*

Такі зміни розв'язують окреслені вище проблеми, оскільки під час дії воєнного стану на території України вже не вимагається як обов'язковий реквізит підпис керівника адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, скріплені печаткою. Для виконання вимог щодо обов'язкових реквізитів у частині підписів і скріплення підпису печаткою в ордері під час дії воєнного стану на території України достатньо лише підпису адвоката, який надає правничу (правову) допомогу. Зазначене, своєю чергою, надає можливість передусім громадянам і юридичним особам отримати якісну правничу (правову) допомогу та створює умови для забезпечення безперервного виконання завдань інститутом адвокатури.

ВИСНОВОК:

З початком повномасштабної військової агресії російської федерації проти України та з уведенням воєнного стану на території України змінилися умови оформлення ордерів на надання правничої (правової) допомоги.

Так, згідно з рішенням Ради адвокатів України "Про внесення змін до Положення про ордер на надання правничої (правової) допомоги" від 29.04.2022 р. № 45 під час дії воєнного стану на території України адвокатським бюро / адвокатським об'єднанням дозволено видавати ордер без скріплення його печаткою юридичної особи та без підпису керівника адвокатського об'єднання, адвокатського бюро.

Зазначені зміни до Положення про ордер на надання правничої (правової) допомоги дають можливість насамперед громадянам і юридичним особам отримати якісну правничу (правову) допомогу та створюють умови для забезпечення безперервного виконання завдань інститутом адвокатури.

© ТОВ "ІАЦ "ЛІГА", ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2022

У разі цитування або іншого використання матеріалів, розміщених у цьому продукті ЛІГА:ЗАКОН, посилання на ЛІГА:ЗАКОН обов'язкове. Повне або часткове відтворення чи тиражування будь-яким способом цих матеріалів без письмового дозволу ТОВ "ЛІГА ЗАКОН" заборонено.

© ТОВ "Інформаційно-аналітичний центр "ЛІГА", 2022

© ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2022